

PRAWO BANKOWE

Agata Książek
Radca prawny
w Kubas Kos Gaertner
Adwokaci

Zawiadamianie emitenta zdematerializowanych papierów wartościowych o ustanowieniu na nich zastawu

Zastaw na prawach z papierów wartościowych, w szczególności na papierach wartościowych zdematerializowanych, funkcjonujących w postaci zapisów na odpowiednich rachunkach prowadzonych przez firmy inwestycyjne, jest w praktyce bankowej jednym z bardziej popularnych zabezpieczeń wierzytelności.

W praktyce powstają wątpliwości, czy (i jak) w odniesieniu do zastawu na papierach wartościowych zdematerializowanych należy stosować niektóre przepisy Kodeksu cywilnego o zastawie na prawach, w tym w szczególności przepis art. 329 § 2 Kodeksu cywilnego, który jako warunek powstania zastawu przewiduje wykonanie obowiązku zawiadomienia dłużnika wierzytelności przez zastawcę, jeżeli ustanowienie zastawu nie następuje przez wydanie dokumentu, ani przez indos. Kwestia zastosowania tego przepisu w odniesieniu do papierów wartościowych niemających charakteru wierzytelności (czyli np. do akcji) wywołuje w literaturze przedmiotu kontrowersję, w praktyce jednak, ze względów ostrożności bywa on stosowany zarówno w odniesieniu do papierów wartościowych wierzytelności, jak i ucieleśniających prawa korporacyjne (mimo, że znajduje się on wśród przepisów o zastawie na wierzytelnościach).

W obrocie, mimo braku odpowiedniej regulacji, która przewidywałaby to wprost, rezygnuje się z zawiadomienia emitenta (dłużnika) obciążanych papierów wartościowych zdematerializowanych o ustanawianym zastawie. Ustanowienie zastawu na takich instrumentach wymaga współdziałania podmiotu prowadzącego rachunek papierów wartościowych, który odnotowuje zastaw na rachunku i- działając na podstawie dyspozycji zastawcy- dokonuje blokady obciążonych papierów.

Co istotne, to bezpośrednio firma inwestycyjna dokonuje wobec uprawnionego z papierów wartościowych wszelkich czynności, obciążających emitenta (np. wypłaca świadczenia uboczne), więc ze względów praktycznych należałoby zawiadomić o ustanowieniu zastawu przede wszystkim ten podmiot. Jak się zatem wydaje, po zawiadomieniu firmy inwestycyjnej o ustanowieniu zastawu nie jest konieczne podejmowanie dalszych czynności celem zadośćuczynienia dyspozycji przepisu art. 329 § 2 k.c., czyli dokonywanie odrębnego zawiadomienia emitenta papierów wartościowych.